

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubora Šeba a sudkýň JUDr. Evy Sakálovej a JUDr. Edity Bakošovej, v právnej veci žalobcu **J. S.**, zastúpeného Mgr. M. J., proti žalovanému **P. D.**, o zaplatenie **1.036,28 Eur**, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp.zn. 9 C 270/2008, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. decembra 2009 sp.zn. 10 Co 65/2009 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a**.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Poprad rozsudkom z 2. júla 2009 č.k. 9 C 270/2008-43 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1036,38 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, ako aj nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 470,88 € na (bližšie nešpecifikovaný) účet jeho právneho zástupcu, taktiež do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobca je oprávnenou osobou v zmysle ustanovenia § 4 zákona č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách (ďalej len zákon č. 42/1992 Zb.), ktorý sa nestal účastníkom právnickej osoby žalovaného podľa transformačného projektu. Právny predchodca žalobcu (J. Š., ktorý majetkový podiel po schválení ročnej účtovnej uzávierky

žalovaného za rok 1994, darovacou zmluvou z 24. júna 1994 previedol na žalobcu) bol členom žalovaného k 30. novembru 1991. Nespornou bola skutočnosť, že žalobcovi neboli vydané podielnické listy do 31. mája 2005, ktoré sa 1. júna 2005 stali pohľadávkou oprávnenej osoby, ktorú bol žalovaný povinný uspokojiť do 31. augusta 2005. Vzhľadom na žalovaným vznesenú námietku premlčania spornou zostala otázka, či na posúdenie otázky premlčania v danom prípade, keď žalobca si mohol svoje právo na uspokojenie pohľadávky voči žalovanému prvý krát uplatniť nasledujúci deň po 31. auguste 2005, teda dňa 1. septembra 2005 treba aplikovať úpravu Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, kde pre posúdenie je rozhodujúcou skutočnosťou obsah a charakter tohto vzťahu účastníkov, pri posúdení ktorého súd vychádzal z názoru, že nárok žalobcu nie je premlčaný. Majúc za preukázané, že právny predchodca žalobcu bol členom družstva ku dňu 30. novembru 1991, prvostupňový súd poukázal na to, že vzťahy medzi členom družstva a družstvom samotným s výnimkou pracovnoprávných vzťahov, sa vždy riadia ustanoveniami Obchodného zákonníka. Žaloba bola podaná na súd 9. decembra 2008, pričom všeobecná premlčacia doba, ktorá začala plynúť dňom 1. septembra 2005, vyjadrená v ustanovení § 397 Obchodného zákonníka, je štyri roky, teda nárok nemôže byť premlčaný. Ďalej súd prvého stupňa poukázal na uznanie záväzku, ak je uznaný záväzok, lehota na uplatnenie nároku sa predlžuje o 10 rokov. V priznanom podiele na majetku žalovaného je stanovený nový termín splatnosti podielu na majetku, ktorého vyplatenie si môže nárokovať po 31. októbri 2002. S poukazom na ustanovenie § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka žalobca mohol svoje právo uplatniť na súde bez hrozby premlčania svojho nároku do 31. októbra 2002. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovaného rozsudkom zo 16. decembra 2009 sp.zn. 10 Co 65/2009 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že dospel k záveru, že prvostupňový súd nesprávne právne posúdil vec, a preto účastníka konania (žalobcu – pozn. dovolacieho súdu) podľa § 213 ods. 3 O.s.p. poučil o možnosti rozhodnutia podľa iného právneho predpisu, pričom žalobca sa k inému právnenému posúdeniu odmietol vyjadriť. Podľa právneho stanoviska odvolacieho súdu v danom prípade ide o majetkové právo, ktoré je upravené zákonom č. 42/1992 Zb. Uvedený zákon (mimo iného) ukladá družstvám, aby vypočítali majetkové podiely oprávnených osôb a s týmito vypočítanými majetkovými podielmi oboznámili oprávnené osoby, aby týmito oprávneným osobám, ktoré sa nestanú účastníkom právnickej osoby podľa transformačného projektu, majetkové podiely

vyporiadali v lehotách a za podmienok stanovených v zákone. V danom prípade sa žalobca nestal účastníkom transformačného družstva a taktiež žalobca nie je podnikateľom v oblasti P. výroby, a preto sa na neho vzťahuje ustanovenie § 13 ods. 3 zákona č. 42/1992 Zb., z ktorého vyplýva, že sa žalobcovi ako oprávnenej osobe mal vydať majetkový podiel v plnej výške po 7 rokoch od schválenia transformačného projektu, pokiaľ sa oprávnená osoba s družstvom nedohodne inak alebo s jeho právnym nástupcom. Žalobca sa stal vlastníkom majetkového podielu od roku 1994 na základe darovacej zmluvy. Právnomu predchodcovi žalobcu bol vypočítaný majetkový podiel podľa § 14a zákona č. 42/1992 Zb., a to podľa počtu odpracovaných rokov v družstve. V priebehu plynutia sedemročnej lehoty sa niekoľkokrát menili právne podmienky pre vyplatenie majetkových podielov (zákonom č. 264/1995 Z.z. a zákonom č. 3/2005 Z.z.). Zákonom č. 264/1995 Z.z. (§ 33 ods. 1) sa obmedzilo právo na vydanie majetkového podielu P. družstiev s časovým limitom do 29. februára 1996. Po uplynutí tohto termínu sa mali namiesto majetkového podielu vydať družstevné podielnické listy (§ 17a ods. 1). Žalovaný družstevné podielnické listy oprávneným osobám, ktoré predložili osobné údaje potrebné pre výdaj cenných papierov, vydal. Následnou novelou zákona č. 42/1992 Zb. zákonom č. 3/2005 Z.z. (§ 33c ods. 1) družstvo, ktoré nevydalo podielnické listy oprávneným osobám podľa § 17a ods. 1 a § 17b ods. 2 zákona, bolo povinné vydať podielnické listy do 31. mája 2005. Žalobca listom zo dňa 24. mája 2005 oznámil družstvu, že odmieta podielnické listy (akcie) a žiadal vyplatiť peňažnú hotovosť, čím zmaril svojím konaním vydanie družstevných podielnických listov a podľa zákona č. 3/2005 Z.z. (§ 33d), ak družstvo nevydalo družstevné podielnické listy, majetkový podiel sa premenil po 1. júli 2005 na pohľadávku, ktorá mala byť uhradená do 31. augusta 2005. Keďže si žalobca uplatnil nároky v zmysle zákona č. 42/1992 Zb., neuplatnil si však vyrovnávací podiel, ale majetkový podiel, z ktorého dôvodu na uvedený vzťah sa jednoznačne aplikujú ustanovenia občianskeho práva, pretože ide o občianskoprávny vzťah a z toho dôvodu sa aplikujú aj primerané ustanovenia Občianskeho zákonníka, podľa ktorých sa počíta premlčacia lehota, ktorá je v danom prípade trojročná. Preto ak dňa 1. septembra 2005 žalobcovi vzniklo oprávnenie na uplatnenie nároku na súde, pričom žalobu podal až 9. decembra 2008, svoj nárok uplatnil po uplynutí premlčacej doby (k premlčaniu nároku žalobcu došlo 1. septembra 2008) a súd musel na žalovaným vznesenú námietku premlčania prihliadnuť. Pokiaľ ide o list zo dňa 28. októbra 1997, na ktorý sa žalobca odvolával, že v danom prípade ide o uznanie záväzku, odvolací súd konštatoval, že žalobca k tomuto listu nepredložil doklad o jeho doručení. Tento list (prípis) je z 28. októbra 1997. Vzhľadom na to najneskôr do roku 2007 došlo k premlčaniu pohľadávky v zmysle § 110

Občianskeho zákonníka. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, navrhol ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodil z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. a odôvodnil ho po odcitovaní častí odôvodnení rozsudkov prvostupňového a odvolacieho súdu tým, že nesúhlasí s právnym posúdením skutkového stavu odvolacím súdom a za správne považuje právne posúdenie svojho nároku súdom prvého stupňa.

Žalovaný navrhol vo svojom vyjadrení dovolanie žalobcu zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok dovolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/

O.s.p., pričom tieto vady konania neboli dovolateľom namietané a ani z obsahu spisu tieto vady nevyplynuli.

Dovolateľ namieta, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania, odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci, je posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis a či ho aj správne interpretoval.

Vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod je predmetom preskúmania dovolacím súdom právny otázka, či premlčanie práva na vydanie majetkového podielu podľa § 13 ods. 3 zákona č. 42/1992 Zb. sa posudzuje podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka alebo zákona č. 42/1992 Zb. a ktorá skutočnosť je rozhodujúca pre začiatok plynutia premlčacej doby.

Zákon č. 42/1992 Zb. určuje (okrem iného) spôsob úpravy majetkových vzťahov a vyporiadanie majetkových nárokov v družstvách, spôsob prispôsobenia vnútorných právnych pomerov družstva Obchodnému zákonníku a spôsob premeny družstiev na iné podnikateľské formy.

Zákon č. 42/1992 Zb. ukladá družstvám, aby vypočítali majetkové podiely oprávnených osôb a oboznámili s nimi oprávnené osoby (§ 9 ods. 7 cit. zákona) a aby týmto oprávneným osobám, ktoré sa nestanú účastníkom právnickej osoby podľa transformačného projektu, majetkové podiely vyporiadali v lehotách a za podmienok stanovených v zákone (§ 13 ods. 2, 3 cit. zákona).

V danom prípade sa žalobca nestal účastníkom transformovaného družstva a nevykonával P. výrobu, preto sa na neho vzťahovalo ustanovenie § 13 ods. 3 zákona č. 42/1992 Zb.

Podľa § 13 ods. 3 zákona č. 42/1992 Zb. pokiaľ sa oprávnená osoba nestane účastníkom právnickej osoby podľa transformačného projektu a nie je podnikateľom v zmysle odseku 2, môže sa jej vydať majetkový podiel v plnej výške po siedmich rokoch

od schválenia transformačného projektu, pokiaľ sa oprávnená osoba po schválení transformačného projektu nedohodne s družstvom alebo jeho právnym nástupcom inak.

Podľa § 17a ods. 1 a § 17b ods. 2 zákona č. 42/1992 Zb. družstvo vydá za majetkové podiely vypočítané podľa § 9 ods. 7 oprávneným osobám, ktoré nie sú jeho členmi a ktorým neboli majetkové podiely vydané, družstevné podielnické listy (ďalej „podielnický list“). Družstvo je povinné vydať podielnické listy oprávneným osobám uvedeným v zozname podľa ods. 1 za podmienok ustanovených týmto zákonom najneskôr do 30. júna 1996. Povinnosť vydať podielnické listy je splnená oznámením údajov potrebných na registráciu príslušnému stredisku cenných papierov.

Podľa § 33c ods. 1 zákona č. 42/1992 Zb. družstvo, ktoré nevydalo podielnické listy oprávnenej osobe podľa § 17a ods. 1 a § 17b, je povinné podielnické listy vydať do 31. mája 2005.

Ak družstvo nesplní povinnosť ustanovenú v § 33c ods. 1, majetkové podiely vypočítané podľa § 9 ods. 7 sa 1. júna 2005 stávajú pohľadávkou oprávnenej osoby, ktorú je družstvo povinné uspokojiť do 31. augusta 2005 (§ 33d ods. 1 zákona č. 42/1992 Zb.).

Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ osoba splní podmienky stanovené v § 13 ods. 3 zákona č. 42/1992 Zb., vzniká jej voči družstvu nárok na vyporiadanie majetkového podielu. Tento nárok, ako správne uzavrel aj odvolací súd, sa premlčuje. Spornou otázkou je, podľa akého právneho predpisu sa premlčanie tohto nároku posudzuje.

Zákon č. 42/1992 Zb. osobitnú právnu úpravu premlčania neobsahuje. Dovolací súd považuje za správny názor odvolacieho súdu, že na daný prípad pri posudzovaní otázky premlčania treba aplikovať Občiansky zákonník (§ 100, § 101). V konkrétnom prípade, či pri posudzovaní otázky premlčania nároku na vydanie majetkového podielu bude aplikovaná úprava Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, je rozhodujúci obsah a charakter vzťahu medzi účastníkmi. V danom prípade medzi účastníkmi nejde o obchodnoprávny vzťah. Žalobca (a ani jeho právny predchodca) nevykonáva P. činnosť ako osoba zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu (§ 2 ods. 1 písm. d/ Obchodného zákonníka) a aj keď družstvo je podnikateľským subjektom, žalobcom uplatnený nárok

nevyplýva z ich vzájomnej podnikateľskej činnosti, teda nejde o vzťah upravený Obchodným zákonníkom.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka).

Dovolací súd považuje za správne aj riešenie otázky začiatku plynutia premlčacej doby odvolacím súdom. Aj podľa dovolacieho súdu, ak oprávnená osoba splní podmienky stanovené v § 13 ods. 3 zákona č. 42/1992 Zb. a následne po zmenách právnych podmienok pre usporiadanie nárokov z majetkových podielov (vykonaných novelizáciou zákona č. 42/1992 Zb. vykonanou už vyššie v odôvodnení tohto rozhodnutia cit. zákonmi) sa majetkový podiel žalobcu premenil po 1. júni 2005 na pohľadávku, ktorá mala byť uspokojená do 31. augusta 2005. Ak povinná osoba v tejto lehote (t.j. do 31. augusta 2005) pohľadávku oprávnenej osoby neuspokojí, začína oprávnenej osobe plynúť trojročná premlčacia doba (§ 101 Občianskeho zákonníka) pre uplatnenie tohto nároku na súde, keďže po márnom uplynutí tejto lehoty právo na uspokojenie pohľadávky mohlo byť po prvý raz vykonané. V danom prípade je nesporné, že žalobca listom zo dňa 24. mája 2005 oznámil žalovanému, že odmieta podielnické listy. Tým sa majetkový podiel od 1. júna 2005 stal pohľadávkou žalobcu, ktorú žalovaný do 31. augusta 2005 neuspokojil. Nakoľko žalobca nárok na vydanie majetkového podielu, resp. uspokojenie pohľadávky uplatnil na súde až 9. decembra 2008, správne odvolací súd dospel k záveru, že nárok je premlčaný (obdobne to platí aj v súvislosti s listom žalovaného z 28. októbra 2007), a preto rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol.

Na základe uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd pri svojom rozhodnutí vychádzal zo správneho právneho názoru, že žalobcom uplatnený nárok sa premlčuje podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

Keďže dovolaním vytýkané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) nie je dôvodné, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovaný si však náhradu týchto trov neuplatnil, preto mu náhrada trov dovolacieho konania priznaná nebola.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. novembra 2011

JUDr. Eubor Šebo, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová